

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.020.04.2019

Pani
Elżbieta Zielińska
Przewodnicząca Zarządu Głównego
Stowarzyszenia Monar
ul. Nowolipki 9B
00-151 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/067 – Wsparcie dla potrzebujących schronienia matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie MONAR ¹ , 00-151 Warszawa, ul. Nowolipki 9B, prowadzące Dom dla Samotnych Matek z Dziećmi MONAR-MARKOT w Policach ² , 72-010 Police, ul. Kosynierów Gdyńskich 25.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Elżbieta Zielińska, Przewodnicząca Zarządu Głównego Stowarzyszenia Monar, od 9 grudnia 2017 r. Kierownikiem DMD był w okresie objętym kontrolą Marek Buczkowski ³ .
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie dostępu do odpowiedniego schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej. 2. Zapewnienie w miejscu schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży odpowiedniego standardu podstawowych usług. 3. Skuteczność wsparcia świadczonego w miejscu schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.
Okres objęty kontrolą	Od 1 marca 2018 r. do 7 listopada 2019 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontroler	Leszek Smykowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/145/2019 z 29 sierpnia 2019 r. (akta kontroli str. 1-22)

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	<p>Stowarzyszenie w kontrolowanym okresie zapewniło w DMD schronienie i niezbędne wsparcie matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży skierowanym decyzjami Starosty zgodnie przepisami ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej⁶ oraz zasadami określonymi w umowach zawartych z Powiatem na realizację zadania publicznego pn. <i>Prowadzenie ośrodka wsparcia – domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, w wieku od 18 lat</i>⁷. Otrzymane środki dotacji były wydatkowane zgodnie z ich przeznaczeniem oraz były prawidłowo i terminowo rozliczone.</p> <p>Budynki przeznaczone dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży utrzymane były w stanie nadającym się do użytkowania, jednakże Stowarzyszenie w okresie objętym kontrolą nie prowadziło ksiąg obiektów budowlanych wymaganych art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane⁸ oraz nie poddawało budynków DMD okresowym przeglądom, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt. 1 lit. a i pkt 2 ww. ustawy. Stowarzyszenie nie dopełniono też obowiązków informacyjnych,</p>
--------------	---

¹ Dalej: Stowarzyszenie.

² Dalej: Dom lub DMD.

³ Dalej: Kierownik.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.; Dalej: ustawa ops.

⁷ Dalej zwane: zadaniem publicznym.

⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, ze zm.; Dalej: ustawa Prawo Budowlane.

do których zobowiązało się w umowach zawartych ze Starostą Polickim o realizację zadania publicznego.

Dom realizował działania mające na celu zapewnienie standardów podstawowych usług w zakresie opiekuńczo-wspomagającym i interwencyjnym. DMD nie spełniał wszystkich standardów w zakresie bytowym tj. nie zapewnił dodatkowego pomieszczenia do przyrządzania i spożywania drobnych posiłków, wymaganych przepisami § 3 ust. 1 pkt 2 lit. e rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży⁹.

Osoba kierująca DMD posiadała doświadczenie zawodowe, ale nie posiadała kwalifikacji zawodowych wymaganych przepisami art. 122 ust. 1 ustawy ops. W trakcie kontroli Kierownik i jeden z pracowników podjęli studia w celu uzupełnienia brakujących kwalifikacji. Pozostała kadra pracownicza posiadała doświadczenie i kwalifikacje zawodowe adekwatne do wykonywanych obowiązków.

Stowarzyszenie wbrew deklaracjom zawartym w ofercie na realizację zadania publicznego zleconego przez Powiat, w okresie jego realizacji, nie zatrudniło pracownika socjalnego, pedagoga i terapeuty.

W DMD udzielano schronienia oraz wsparcia osobom kwalifikującym się do otrzymania takiej pomocy. Jednakże w okresie objętym kontrolą nie opracowywano programów usamodzielniania, wbrew obowiązkowi określone w § 3 ust. 2 pkt. 6 rozporządzenia w sprawie DMD oraz w ofertach na realizację zadania publicznego.

Ze sprawozdań z realizacji wynika, że w DMD częściowo osiągnięto zakładane cele i rezultaty. Skutecznie wspierano mieszkanki w rozwiązywaniu problemów życiowych, nabyciu kompetencji i umiejętności, których skutkiem było opuszczenie ośrodka i usamodzielnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie dostępu do odpowiedniego schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej.

Opis stanu faktycznego

1.1. Dom od 1 lutego 1995 r. był jednostką organizacyjną Stowarzyszenia. Od 1 stycznia 2016 r. do 28 lutego 2018 r. placówka funkcjonowała, jako schronisko dla bezdomnych kobiet. Od 1 marca 2018 r. placówka została przekształcona w ośrodek wsparcia – dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. DMD działał na podstawie statutu Stowarzyszenia i regulaminu organizacyjnego DMD¹¹. Domem kierował Kierownik¹², który posiadał pełnomocnictwa do reprezentowania Stowarzyszenia w sprawach związanych z prowadzeniem DMD.

(akta kontroli str. 16-22, 23, 24-35, 36-49)

1.2. Dom dysponował 15 miejscami w latach 2018-2019, w tym dla 14 osób skierowanych przez Starostę Polickiego w roku 2018 i 13 osób – w 2019 r.

(akta kontroli str. 50-70)

Ze schronienia w Domu skorzystały w 2018 r. (od 01.03.) – 74 osoby, w tym: 27 dorosłych i 47 dzieci¹³, a w 2019 r. (do 31.08.) – 41 osób, w tym: 17 dorosłych i 24 dzieci¹⁴. Żadna z ww. osób nie została przyjęta w trybie interwencyjnym.

⁹ Dz. U. Nr 43 poz. 418, dalej: rozporządzenie w sprawie DMD.

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Uchwalonego przez Zarząd Główny Stowarzyszenia - uchwała Nr 77/2018 z dnia 8 maja 2018 r. zmieniona uchwałą 150/2018 z dnia 3 października 2018 r.; dalej: *regulamin organizacyjny*.

¹² Powołany przez Zarząd Główny Stowarzyszenia uchwałą Nr 483/2009/883 z dnia 16 listopada 2009 r.

¹³W tym skierowano na podstawie decyzji Starosty 73 osoby (26 dorosłych i 46 dzieci), a jedna dorosła i jedno dziecko skierowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie.

Nie było wśród nich: matek z dziećmi i kobiet w ciąży – w wieku do 25 lat; kobiet w ciąży (niebędących jednocześnie matkami z dziećmi); małoletnich matek i małoletnich kobiet w ciąży; ojców z małoletnimi dziećmi. (akta kontroli str. 50-70)

1.3. W okresie objętym kontrolą Stowarzyszenie realizowało zadanie publiczne polegające na zapewnieniu miejsc schronienia w Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży pochodzących z różnych gmin na podstawie dwóch umów zawartych 8.03.2018 r. i 1.02.2019 r. pomiędzy Stowarzyszeniem i Powiatem Polickim¹⁵, każda umowa na okres roku.

W § 3 umów Powiat zobowiązał się i przekazywał w ustalonych terminach na realizację zleconego zadania publicznego dotację. W 2018 r. zaplanowano na dotację środki w wysokości 350.000 zł, a w 2019 r. – 390.000 zł. Wysokość dotacji wynikała z liczby mieszkańek Domu, okresu pobytu ujętego w decyzjach administracyjnych Starosty z uwzględnieniem zasad ustalania odpłatności zgodnych z przepisami ustawy ops.

Dotacje wpływały na konto DMD w transzach miesięcznych. Podlegały rozliczeniu i ich ostateczna wysokość była uzależniona od faktycznego pobytu matek dziećmi w DMD, co przedstawiano w miesięcznych wykazach. Dotacje przyznawane były wyłącznie na osobę dorosłą – niezależnie od liczby dzieci. DMD otrzymywał opłatę jedynie za faktyczny pobyt kobiety w ośrodku. Pomimo nieustannej gotowości do udzielenia schronienia, DMD nie otrzymywał zapłaty za możliwość ich przyjęcia w DMD. Podstawą dla przyjęcia rozwiązań w tym zakresie była uchwała Rady Powiatu.

W latach 2018 i 2019 Stowarzyszenie wykorzystało środki w wysokości odpowiednio: 283.825 zł (81 % przyznanej kwoty) i 179.088 zł (do 31 sierpnia 2019 r. 46 % przyznanej kwoty), w tym głównie na wynagrodzenia pracowników, koszty administracyjne, wyżywienie oraz media.

(akta kontroli str. 50-70, 121-142, 143-164)

Spośród miejsc, którymi dysponował Dom w latach 2018-2019, do dyspozycji Starosty przeznaczonych były odpowiednio 14 i 13 miejsc. Na podstawie decyzji Starosty przyjmowane były do DMD również osoby spoza Powiatu i województwa zachodniopomorskiego. Pozostałe miejsca¹⁶ przeznaczone były dla osób kierowanych przez ośrodki pomocy społecznej¹⁷ lub przebywających w Domu na zasadach odpłatności własnej. DMD zawarło umowę z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sianowie na udzielenie schronienia matce z dzieckiem skierowanym przez ten ośrodek.

(akta kontroli str. 50-70)

1.4. Zasady obowiązujące w Domu zostały określone w Regulaminie organizacyjnym, w tym m.in.:

- zasady organizacji, zarządzania i finansowania DMD,
- standard usług świadczonych przez Dom oraz obowiązki prowadzącego,
- prawa i obowiązki mieszkańców,
- zasady obowiązujące w Domu,
- zasady przyjęcia, odwiedzin, opuszczenia i wydalenia z Domu.

(akta kontroli str. 36-42, 43-49)

1.5. Oględziny budynków użytkowanych przez DMD wykazały, że nie były przystosowane dla osób z niepełnosprawnością ruchową, gdyż występowały w nich bariery architektoniczne. W budynkach m.in. brak było windy, podjazdów, odpowiedniej szerokości drzwi, pomieszczenia sanitarnohigienicznego

¹⁴W tym skierowano na podstawie decyzji Starosty 39 osób (24 dorosłych i 40 dzieci), jedna dorosła i jedno dziecko skierowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie oraz jedna dorosła z jednym dzieckiem – na podstawie odpłatności własnej.

¹⁵ dalej: Powiat.

¹⁶ jedno w roku 2018 i dwa w roku 2019

¹⁷ Dalej: OPS.

z wyposażeniem dogodnym dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Wobec tego w ofertach Stowarzyszenia na realizację zadania publicznego i w umowach o realizację tego zadania nie zawarto zobowiązań do zapewnienia warunków dla osób z niepełnosprawnością ruchową. (akta kontroli str. 50-70, 257-276)

W okresie objętym kontrolą do Domu nie kierowano osób z niepełnosprawnością ruchową i nie było przypadków odmowy przyjęcia do DMD z uwagi na niedostosowanie obiektów DMD do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. Obiekty, w których funkcjonował Dom, wybudowane zostały przed 1945 r. Po 16.12.2002 r. budynki DMD nie podlegały przebudowie i zmianie sposobu użytkowania. Przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie¹⁸ w takich przypadkach nie nakładały na właściciela lub użytkownika budynków obowiązku dostosowania ich do osób z niepełnosprawnością ruchową (akta kontroli str. 485)

W regulaminie organizacyjnym nie było zapisów, że placówka zapewnia schronienie osobom niepełnosprawnym ruchowo. (akta kontroli str. 36-42, 43-49)

Kierownik wyjaśnił, że *DMD nie zapewniał odpowiednich warunków dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Budynek został adaptowany do obecnie pełnionej roli. Z uwagi na rozkład użytkowy i możliwości techniczne budynku, nie posiadamy możliwości zapewnienia tego typu udogodnień. Zdając sobie sprawę z występujących ograniczeń, DMD nie przyjmował osób niepełnosprawnych ruchowo i poruszających się na wózku inwalidzkim. Obowiązek zapewnienia odpowiednich warunków dostępności ww. budynków DMD dla osób z niepełnosprawnością ruchową nie wynikał również z umowy dotacji na realizację zadania publicznego lub z oferty realizacji tego zadania.* (akta kontroli str. 50-70)

1.6. Zgodnie z § 4 i 6 regulaminu organizacyjnego DMD powinien i zapewniał realizację standardów określonych w § 3 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a-d i f, pkt 3 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie DMD m.in.:

- całodobowy, okresowy pobyt w odrębnym pomieszczeniu, wyżywienie, dostęp do kuchni, łazienki, jadalni, pokoju dziennego pobytu, pralni oraz suszarni;
- umożliwienia korzystania z wsparcia psychologicznego, prawnego i innych dostępnych form wsparcia;
- uzyskania pomocy w załatwieniu spraw osobistych;
- godne traktowanie i uczestniczenie w podejmowaniu decyzji, podmiotowego traktowania ze strony personelu, swobody wyrażania poglądów;
- podtrzymywania więzi z rodziną;
- pomocy w pielęgnacji dziecka.

Do obowiązków mieszkanek określonych w § 9 regulaminu organizacyjnego należało m.in. podejmowanie aktywnych starań o poprawę własnej sytuacji, w związku, z którą nastąpiła konieczność skorzystania z pomocy Domu, uczestniczenia we wskazanych dla poprawy własnej sytuacji zajęciach, kursach, szkoleniach indywidualnych i grupowych, utrzymania w czystości pomieszczeń mieszkalnych i innych ogólnodostępnych, jak również terenu Domu, dbania o bezpieczeństwo i zdrowie własnych dzieci, przestrzegania obowiązujących w Domu regulaminów dotyczących bezpieczeństwa przeciwpożarowego i higieniczno-sanitarnych, stosowania się do poleceń Kierownika i innych osób przez niego upoważnionych.

(akta kontroli str. 36-42, 43-49)

Zakres zadania publicznego obejmował udzielanie całodobowej, kompleksowej pomocy osobom w kryzysie życiowym, w tym ofiarom przemocy, określono

¹⁸ Dz. U. z 2019 r., poz. 1065, dalej: rozporządzenie w sprawie warunków technicznych.

szczegółowo w ofertach do zawartych z Powiatem umów. Było to wsparcie poprzez m.in.: zapewnienie bezpiecznego schronienia, odizolowanie od sprawcy przemocy, pomoc w wyjściu z sytuacji kryzysu życiowego, pomoc w dostępie do terapii w odpowiednich ośrodkach terapeutycznych i leczniczych zgodnie ze zdiagnozowanym problemem życiowym, zdrowotnym lub uzależnieniem, zapewnienie aktywnej pomocy wzmacniającej zdolność podopiecznych do powrotu do samodzielności, przywracanie potrzeby budowania w oparciu o własne działania i podnoszone kwalifikacje własnego domu dla siebie i dzieci.

(akta kontroli str. 121-142, 143-164)

1.7. Zgodnie z postanowieniami § 6 umów o realizację zadania publicznego Stowarzyszenie zobowiązało się m.in. do informowania, że zadanie jest współfinansowane ze środków otrzymanych z budżetu Powiatu we wszystkich materiałach, publikacjach, informacjach dla mediów, ogłoszeniach oraz wystąpieniach publicznych dotyczących realizowanego zadania publicznego oraz umieszczania logo Powiatu lub informacji na wszystkich materiałach, w szczególności promocyjnych, informacyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych dotyczących realizowanego zadania.

W okresie objętym kontrolą Dom nie wydawał materiałów promocyjnych i nie zamieszczał publikacji na temat działalności DMD. Na stronie internetowej promocyjno-informacyjnej DMD nie zamieszczono informacji o współfinansowaniu Domu z środków otrzymanych z Powiatu. Strona internetowa nie była aktualizowana od 2012 r.

(akta kontroli str. 135-142, 157-164, 254-256, 485)

1.8. Kierownik sporządzał i terminowo przekazywał częściowe i końcowe roczne sprawozdania z wykonania zadania publicznego wymagane umowami zawartymi z Powiatem. Terminy składania sprawozdań określono w § 8 umów.

Badanie sprawozdania końcowego i 6 sprawozdań częściowych (miesięcznych) za okres od 1 marca do 31 grudnia 2018 r. oraz 6 sprawozdań częściowych (miesięcznych) za okres od 1 stycznia 2017 r. do 30 czerwca 2019 r. wykazało, że przekazane były terminowo i były one kompletne, tj. zawierały informacje zgodnie z wymaganym wzorem sprawozdania¹⁹. Ośrodek przekazywał również comiesięczny wykaz osób w nim przebywających.

(akta kontroli str. 50-70, 135-142, 157-164, 165-239, 485)

1.9. W latach 2018-2019 w DMD przeprowadzono łącznie trzy kontrole zewnętrzne, z tego:

- jedna, przeprowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach²⁰, dotyczyła funkcjonowania ośrodka, jakości świadczonych usług, spełniania standardów określonych w przepisach prawa, w tym rozporządzenia w sprawie DMD oraz realizacji zadania publicznego;
- jedna została przeprowadzona przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Policach²¹ i dotyczyła stanu sanitarnego obiektów ośrodka oraz przestrzegania przepisów sanitarno-higienicznych;
- jedna, przeprowadzona przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Policach²², dotyczyła kontroli przestrzegania przepisów ppoż. oraz realizacji zaleceń pokontrolnych KP PSP z 2015 r.

¹⁹ Zgodnie z postanowieniami umów o realizację zadania publicznego, wymagane były odpowiednio sprawozdania zgodne ze wzorem stanowiącym załącznik Nr 5 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. poz. 1300).

²⁰ Dalej: PCPR.

²¹ Dalej: PPIS.

²² Dalej: KP PSP.

W trakcie kontroli PCPR przeprowadzonej w DMD w listopadzie 2018 r. stwierdzono nieprawidłowości polegające m.in. na: braku programów usamodzielnienia mieszkańek, braku dziennika ewidencji wyjść, braku dokumentowania działań poza programowych realizowanych przez podmioty zewnętrzne na rzecz mieszkańców Domu, nieuporządkowanie dokumentacji znajdującej się w teczkach akt osobowych mieszkańek, brak dokumentowania przeprowadzonych porad prawnych, brak adnotacji o sposobie finansowania zadania na dokumentach księgowych, niezatrudnienia psychologa i terapeuty. Wydano zalecenia do realizacji. DMD nie zrealizował wszystkich zaleceń pokontrolnych (nie założono i nie prowadzono programów usamodzielnień).

W pozostałych kontrolach nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano wniosków i zaleceń pokontrolnych. (akta kontroli str. 50-70, 240-253)

1.10. Na prowadzenie Domu w latach 2018-2019 (31.08.) Stowarzyszenie poniosło wydatki w wysokości:

- 406,6 tys. zł w 2018 r., z czego 70 % sfinansowano z dotacji Powiatu,
- 359,3 tys. zł w 2019 r. (31.08.), z czego 82 % sfinansowano z dotacji Powiatu.

Pozostałym źródłem finansowania wydatków były przychody z tytułu innych dotacji, odpłatnego świadczenia usług statutowych²³ i darowizn.

Ww. koszty stanowiły w całości wydatki bieżące, ponoszone m.in.:

- z tytułu zatrudnienia personelu – 220,7 tys. zł w 2018 r. oraz 137,3 tys. zł w 2019 r. (do 31.08.);
- koszty administracyjne - odpowiednio: 20,4 tys. zł i 37,0 tys. zł;
- na wyżywienie – odpowiednio: 39,1 tys. zł i 57,8 tys. zł;
- koszty eksploatacji – odpowiednio: 39,3 tys. zł i 22,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 50-70)

1.11. Stowarzyszenie było właścicielem budynków, w których mieścił się DMD. Trzy budynki (w tym dwa gospodarcze), w których mieścił się Dom nie były poddawane w latach 2018-2019 okresowym kontrolom stanu technicznego wymaganym art. 62 ust. 1 pkt. 1 lit. a i pkt. 2 ustawy Prawo budowlane. Ww. obiekty nie miały też założonych ksiąg obiektów budowlanych, o których mowa w art. 64 ust. 1 ww. ustawy.

Przeprowadzone w trakcie kontroli NIK oględziny obiektów wykorzystywanych przez DMD do udzielenia schronienia matkom z małoletnimi dziećmi lub kobietom w ciąży wykazały, że budynki były utrzymane w stanie nadającym się do użytkowania.

(akta kontroli str. 50-70, 257-276)

Stwierdzona
nieprawidłowości

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Stowarzyszenie w okresie objętym kontrolą:

- nie założyło i nie prowadziło ksiąg trzech obiektów budowlanych użytkowanych przez DMD,
- nie poddawało trzech budynków DMD kontrolom okresowym (jednorocznym i pięcioletnim), polegającym na sprawdzeniu stanu technicznego elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy warunków atmosferycznych i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,

wbrew wymogom odpowiednio art. 64 ust. 1 oraz art. 62 ust. 1 pkt. 1 lit. a i pkt. 2 ustawy Prawo budowlane.

(akta kontroli str. 50-70, 257-276)

²³ M.in. środki otrzymane od Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sianowie za pobyt w Domu osób skierowanych przez ten ośrodek oraz wpłaty własne mieszkanki.

Kierownik wyjaśnił, że do dnia kontroli nie posiadałem, jako prowadzący ww. ośrodek, informacji o treści art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. i innych art. Prawa Budowlanego, a tym samym nie prowadziłem odpowiednich ksiąg obiektu i budynków. Także, w okresie dziesięciu lat mojej pracy, jako prowadzącego ośrodek, nikt nie wymagał od nas okazania danych przeglądów. W momencie uzyskania informacji o obowiązujących przepisach podjęliśmy wszelkie działania, by dopełnić koniecznym formalnościom przez zakupienie odpowiednich ksiąg. Z ich wypełnieniem czekamy na fachowca, który będzie przeprowadzał przegląd obiektu i budynków, z którym jesteśmy na tę okoliczność umówieni, ponieważ jest to dość specyficzna materia i nie chcemy zrobić tego źle lub niewystarczająco. Od razu przystąpiliśmy do realizacji zaległych czynności, jednak jesteśmy zależni od firm zewnętrznych, które posiadają odpowiednie uprawnienia do przeprowadzenia ww. oceny stanu technicznego. Po rozmowie telefonicznej pierwsza firma deklarowała gotowość dokonania oceny w dniu 07.10.2019 r., jednak w tym dniu nie pojawiła się i nie odpowiadała na nasze monity. Obecnie jesteśmy umówieni w dniu 12.11.2019 r. na wiążącą rozmowę z drugą firmą. Jesteśmy przekonani, że do dnia 15.12.2019 r. uda się nam dopełnić wszelkich ww. formalności. (akta kontroli str. 111-120)

2. Na stronie internetowej promocyjno-informacyjnej DMD nie zamieszczono informacji o współfinansowaniu Domu ze środków publicznych otrzymanych z Powiatu, co było niezgodnie z postanowieniami § 6 umów o realizację zadania publicznego. Strona internetowa nie była aktualizowana od 2012 r.

(akta kontroli str. 135-142, 157-164, 254-256, 485)

Kierownik wyjaśnił, że nasza strona internetowa jest obecnie w przebudowie i z tego powodu zawiera tylko podstawowe odnośniki, jak adres i numer telefonów kontaktowych. W momencie, gdy uaktualniona będzie nasza strona internetowa, wszystkie informacje, a w tym wynikające z zawartych umów, znajdą się na tej stronie. (akta kontroli str. 111-120)

OCENA CZĄSTKOWA

Stowarzyszenie zapewniło w prowadzonym DMD schronienie i niezbędne wsparcie matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży skierowanym decyzjami Starosty zgodnie przepisami ustawy ops oraz zasadami określonymi w zawartych umowach z Powiatem na realizację zadania publicznego.

Otrzymane środki dotacji były wydatkowane zgodnie z ich przeznaczeniem oraz były prawidłowo i terminowo rozliczone. Budynki przeznaczone dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży utrzymane były w stanie nadającym się do użytkowania, jednakże Stowarzyszenie w okresie objętym kontrolą nie prowadziło ksiąg obiektów budowlanych wymaganych art. 64 ust. 1 ustawy Prawo budowlane oraz nie poddawało budynków przeglądom, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt. 1 lit. a i pkt. 2 ww. ustawy. Nie dopełniono też obowiązków informacyjnych nałożonych umowami o realizację zadania publicznego.

OBSZAR

2. Zapewnienie w miejscu schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży odpowiedniego standardu podstawowych usług.

Opis stanu faktycznego

2.1. W wyniku przeprowadzonych oględzin ustalono, że mieszkańcom Domu zapewniono m.in.:

- całodobowy okresowy pobyt, zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia w sprawie DMD;

- odrębne pomieszczenia do spania oraz wspólne pomieszczenie do pobytu dziennego dla mieszkanki z dziećmi (zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 lit. b ww. rozporządzenia);
- ogólnodostępne łazienki, zgodnie z wymogiem § 3 ust. 1 pkt 2 lit. d ww. rozporządzenia, tj. proporcjonalnie do liczby mieszkańców, odpowiednio jedna łazienka na pięć osób;
- ogólnodostępną kuchnię do samodzielnego sporządzania posiłków (wymóg § 3 ust. 1 pkt 2 lit. e ww. rozporządzenia).

Pokoje (pomieszczenia do spania) i wspólne pomieszczenie do pobytu dziennego przystosowane były do celów mieszkalnych.

Pokoje wyposażone były m.in. w: łóżka lub kanapy, łóżeczka dziecięce, szafy lub regały, biurka lub stoliki, szafki i komody, półki, fotele, krzesła. W budynku było zasiedlonych łącznie 14 pokoi o łącznej powierzchni 228,6 m², w tym dwa na parterze budynku (o powierzchni: 18,5 m², 13 m²), siedem na pierwszym piętrze (o powierzchni: 8 m², 14 m², 13,7 m², 23 m², 22,9 m², 18,7 m², 11,9 m²) oraz pięć na drugim piętrze (o powierzchni: 14,4 m², 19,5 m², 18 m², 18 m², 15 m²). Powierzchnia przypadająca na jedną osobę dorosłą z dziećmi przewidzianą do zakwaterowania wynosiła 16,3-19,1 m² w latach 2018-2019.

Pokój psychologa służący do prowadzenia prac biurowych oraz rozmów z mieszkankami wyposażony był m.in. w: stolik, dwa fotele, biurko, krzesło, szafę na akta, półki.

Łazienki (8) wyposażone były m.in.: w kabiny ustępowe, natryski, umywalki, lustra, wanienki dla dzieci ze stojakami, nakładki na muszle ustępowe dla dzieci i nocniki. Mieszkańcom zapewniono swobodne korzystanie z łazienek w godzinach od 18:00 do 22:00, w razie potrzeby poza wyznaczonymi godzinami.

Kuchnia wyposażona była m.in. w: lodówkę, dwie kuchenki gazowe, dwa piekarniki elektryczne, krajalnicę do wędlin, maszynkę do mielenia mięsa, blender, czajnik elektryczny, kuchenkę mikrofalową, dwa zlewozmywaki, dwie zmywarki, meble kuchenne, naczynia i sztućce oraz środki czystości. Dodatkowo, na każdym piętrze była dostępna na korytarzu lodówka do przechowywania jedzenia. Możliwość sporządzania posiłków istniała również w pokojach mieszkalnych. Jak wynika z wyjaśnień Kierownika, dostęp do kuchni był nieograniczony dla wszystkich dorosłych mieszkańców, całodobowo codziennie. Kuchnia była zabezpieczona przed nieuprawnionym dostępem dzieci. Do wejścia niezbędny był klucz, który pozostawiany był w wyznaczonym do tego miejscu – w pokoju gospodyni domu.

Pomieszczenie stołówki/świetlicy, pełniące funkcję pomieszczenia wspólnego do pobytu dziennego, wyposażone było m.in. w: stoły i krzesła, krzeselka dla małych dzieci, kuchenkę mikrofalową, tablice ścienne, rzutnik multimedialny z głośnikami, ekran. Z uwagi na to, że stołówka pełniła również rolę miejsca do pobytu dziennego dla mieszkańców (miejsce szkoleń, zebrań grupowych, w tym tzw. „społeczności”, organizacji uroczystości, zabaw dla dzieci) była ona dostępna przez cały dzień zarówno dla matek, jak i dla dzieci.

Pralnia wyposażona była m.in. w dwie pralki automatyczne, wannę. Suszarnia była pomieszczeniem, do którego każda matka mogła wstawić przenośną suszarkę i wywiesić pranie. Pralnia i suszarnia były zabezpieczone przed nieuprawnionym dostępem dzieci. Klucze do tych pomieszczeń pozostawiane były w wyznaczonym do tego miejscu – w pokoju gospodyni domu.

Ww. pomieszczenia były wyposażone w oświetlenie elektryczne i grzejniki, były czyste i zadbane. Elementy wyposażenia pomieszczeń były sprawne i zapewniono w nich nieograniczony dostęp do zimnej i ciepłej wody.

W domu nie zapewniono, co najmniej jednego dodatkowego pomieszczenia do przyrządzania i spożywania drobnych posiłków, wymaganego § 3 ust. 1 pkt 2 lit. e rozporządzenia w sprawie DMD. (akta kontroli str. 71-99, 257-276, 479-484)

Wg stanu na dzień 2 września 2019 r. w Domu zakwaterowanych było 41 osób (14 matek z 27 dziećmi), w pokojach po jednej osobie dorosłej z dziećmi.

Liczba osób przebywających w Domu w wybranych dniach okresu objętego kontrolą wynosiła:

- w ostatnim dniu lutego 2018 r. – 36 osób (13 matek i 23 dzieci),
- w ostatnim dniu grudnia 2018 r. – 36 osób (12 matek i 24 dzieci),
- w ostatnim dniu lutego 2019 r. – 41 osób (14 matek i 27 dzieci),

i nie przekraczała liczby osób przewidzianych do zakwaterowania w DMD.

(akta kontroli str. 277, 460-465)

2.2. W ofercie na wykonanie zadania publicznego i obecnie obowiązującej umowie nie zawarto zapisów zobowiązujących Stowarzyszenie do zapewnienia w Domu standardów usług wyższych niż określone rozporządzeniem w sprawie DMD. Przy Domu m.in. zorganizowano plac zabaw z urządzeniami do zabawy dla dzieci, czego nie przewidywały oferty.

(akta kontroli str. 121-134, 143-156, 257-276, 485)

2.3. Kierownik posiadał wykształcenie wyższe na kierunku polityka społeczna oraz dziewięcioletni staż pracy w pomocy społecznej wymagany art. 122 ust. 1 ustawy ops, ale nie posiadał specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej, wymaganej dla osób kierujących jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 71-99, 485)

W ofercie Stowarzyszenia w 2018 r. zgłoszono także pracownika administracji/zaopatrzenia, pracownika socjalnego, pedagoga, terapeutę, opiekuna/prawnika i kierowcę/konserwatora, a w 2019 r. - pracownika administracji/zaopatrzenia, dwóch opiekunów, prawnika, psychologa i kierowcę/konserwatora.

W DMD w 2018 r. zatrudnieni byli: opiekun/prawnik (magister prawa, jednocześnie studentka 5 roku psychologii), pracownik administracyjny/zaopatrzenia i kierowca/konserwator. Zgłoszono jednego pracownika socjalnego (magister socjologii), który spełniał warunki określone w art. 116 ust. 1 ustawy ops i posiadał wymagane umiejętności określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2008 r. w sprawie specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego realizowanej w szkołach wyższych²⁴, lecz rozwiązał on umowę o pracę z DMD 31 marca 2018 r. i stanowisko pozostało nieobsadzone. Pedagog i terapeuta nie zatrudniano w 2018 r.

W 2019 r. zatrudniono jednego opiekuna (brak wykształcenia kierunkowego – ośmioletnia praktyka w ośrodku) oraz drugiego opiekuna, jednocześnie prawnika i psychologa (magister prawa i psychologii). Ponadto w 2019 r. zatrudnieni byli pracownik administracji/zaopatrzenia i kierowca/konserwator.

Personel Domu wykonywał zadania realizowane przez DMD w oparciu o świadczenie pracy z tytułu umowy o pracę na czas nieokreślony, umów zleceń, a jeden pracownik świadczył również część usług w wolontariacie.

(akta kontroli str. 71-99, 466-473)

W celu realizacji zadania publicznego Dom współpracował z jednym wolontariuszem (magister prawa, jednocześnie studentka 5 roku psychologii). Zadania realizowane przez wolontariusza obejmowały swoim zakresem doradztwo prawne. Porady prawne udzielane były w zależności od potrzeb mieszkańców. Wolontariusz

²⁴ Dz. U. Nr 27, poz. 158.

świadczył usługi na podstawie umowy wolontariackiej zawartej z Kierownikiem w okresie od 01.01.2019 r. do 30.06.2019 r.

(akta kontroli str. 71-99, 474-476)

2.4. Stosownie do wymogów § 3 ust. 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia w sprawie DMD zapewniono odizolowanie mieszkańców Domu od sprawców przemocy poprzez zamknięcie terenu wokół Domu. Teren był ogrodzony, furtka była zamykana na klucz, a przy furtce zainstalowany był dzwonek przyzywowy. Mieszkanki i pracownicy byli zobowiązani reagować, gdyby na terenie DMD pojawił się osoba nieznana.

(akta kontroli str. 71-99, 474-476)

Z wyjaśnień Kierownika i analizy dokumentacji wynikało, że mieszkańcom Domu świadczono usługi w zakresie interwencyjnym i opiekuńczo-wspomagającym, stosownie do § 3 ust. 1 pkt 1 lit. a, c-f i pkt 3 rozporządzenia w sprawie DMD, m.in.:

- z mieszkankami Domu mogli kontaktować się osobiście jedynie najbliżsi członkowie rodziny wskazani przez mieszkankę, w środy i w niedziele w określonych godzinach, tj. między 15 i 17, a identyfikacja odwiedzających odbywała się na podstawie przeprowadzonego wywiadu przy przyjęciu mieszkanki do ośrodka oraz po uzyskaniu zgody personelu na odwiedzinę;
- zapewniono opiekę psychologa, który na podstawie informacji z OPS, obserwacji własnych i rozmów z podopiecznymi weryfikował, czy osoby przebywające w Domu m.in. wymagają całonocnej opieki psychiatrycznej oraz czy mogą opiekować się dzieckiem. Zaobserwowane niepokojące sytuacje były zgłaszane bezpośrednio pracownikom socjalnym OPS;
- zapewniono udzielanie wsparcia mieszkańcom wymagającym pomocy przez pracowników DMD m.in. poprzez kierowanie i umawianie wizyt u specjalistów, kierowanie do urzędu pracy, informowanie o wpływających z PCPR i OPS do Domu ofertach pracy i szkoleniach oraz pracach społecznie użytecznych, współpracowano w rozwiązywaniu spraw mieszkańców z kuratorami sądowymi, zachęcano do współpracy ze studentami pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego oraz stowarzyszeniami w dziedzinie wychowania i opieki nad dziećmi;
- prawnik zatrudniony w ośrodku udzielał pomocy przy sporządzaniu wniosków i uzyskaniu świadczeń, w pozyskaniu lokalu socjalnego, w prowadzeniu innych spraw urzędowych i sądowych;
- osoby potrzebujące kierowane były do właściwych poradni, monitorowano sytuację mieszkańców korzystających ze specjalistycznej opieki zdrowotnej poprzez weryfikację obecności podopiecznych na wizytach, a w przypadku pobytu w szpitalu na podstawie wypisu weryfikowano dalsze postępowanie;
- wspierano mieszkańców w sprawach związanych z prawidłową opieką nad dziećmi i ich prawidłowym rozwojem poprzez: udzielanie porad, korygowanie złych nawyków, udzielanie instruktażu, a także – w niektórych przypadkach – kierowanie mieszkanek do szkoły dla rodziców;
- prowadzono w Domu zajęcia warsztatowe z zakresu m.in.: higieny i zdrowia, prawidłowej opieki i pielęgnacji dzieci, prawidłowej komunikacji z dzieckiem, prowadzenia konstruktywnej krytyki dzieci, antykoncepcji, asertywności,
- angażowano mieszkanki w prace na rzecz Domu, tj. prace porządkowe, organizację uroczystości i świąt, udział w przygotowywaniu posiłków. Mieszkanki we własnym zakresie tworzyły grafiki dotyczące podziału zadań porządkowych na rzecz Domu, realizowały prace porządkowe i weryfikowały ich wykonanie, a działania te miały charakter rotacyjny;
- podejmowano próby odbudowania relacji z rodzinami mieszkanek na życzenie mieszkanek, rozmów wspierających lub spotkań z psychologiem;
- zapewniono pomoc mieszkańcom w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych – pracownicy Domu pomagali mieszkańcom w umawianiu wizyt u lekarza,

- a w nagłych sytuacjach i w przypadku braku środków pieniężnych, Dom zapewniał transport mieszkankom do lekarza samochodem;
- zapewniono pomoc mieszkankom w wykupieniu przepisanych leków, ustaleniu opieki nad dzieckiem na czas choroby. Przypominano mieszkankom o konieczności przechowywania leków poza zasięgiem dzieci. Zapewniono zakup leków dla mieszanek na podstawie recept – w przypadku braku możliwości ich wykupienia przez mieszkanki ze względu na brak środków finansowych; wszelkie decyzje dotyczące leków pozostawały w gestii matek dzieci (nie obowiązywały w DMD żadne procedury dot. postępowania z lekami); nie zatrudniano w Domu pielęgniarki lub położnej;
 - zapewniono zaspokajanie podstawowych, indywidualnych potrzeb mieszkańców według zgłaszanego zapotrzebowania. Dom był wyposażony w większość podstawowych artykułów lub miał możliwość pozyskania takiej pomocy od darczyńców i organizacji charytatywnych;
 - w domu nie wystąpiły przypadki braku pożywienia. W wyjątkowych przypadkach zapewniono przygotowanie alternatywnych posiłków bądź umożliwiono ich przygotowanie indywidualnie przez mieszkanki;
 - w związku z dogodną lokalizacją Domu oraz dobrym skomunikowaniem z pozostałymi częściami miasta, nie występowały problemy z dostępem do urzędów m.in.: poczty, PCPR, OPS;
 - udzielano pomocy w wychowaniu dzieci i opiece nad dziećmi poprzez m.in. umożliwienie wyjazdu dzieci na kolonie, organizowanie w Domu zabaw i imprez okolicznościowych dla dzieci. Ponadto propagowane było podejmowanie działań samopomocowych wśród mieszkańców, takich jak: opieka nad dziećmi, odprowadzanie i przyprowadzanie dzieci ze szkoły, pomoc w nauce;
 - przestrzegano regulaminu organizacyjnego Domu, który zobowiązywał do przestrzegania praw osobistych mieszkańców ośrodka – nie stwierdzono podczas kontroli przypadków naruszenia praw osobistych mieszkańców Domu. Nie stwierdzono, by pracownicy Stowarzyszenia naruszyli w badanym okresie prawa mieszkańców do wyrażania podglądów i wolności religijnej, w tym do uczestnictwa w praktykach religijnych;
 - miały miejsce przypadki naruszenia regulaminu i obowiązujących zasad, lecz niewielkiej wagi. Z mieszkanką przeprowadzana była rozmowa dyscyplinująca, a uchybienia omawiane były na „społeczności”. W badanym okresie nie było przypadków rażących i powtarzających się naruszeń regulaminu organizacyjnego oraz wydalania mieszanek z Domu. Nie praktykowano sporządzania notatek służbowych dokumentujących ww. zajścia.

(akta kontroli str. 71-99, 278-459, 477-478)

Analiza dokumentacji 14 mieszanek Domu nie wykazała naruszeń standardów usług w zakresie interwencyjnym i opiekuńczo-wychowawczym, określonych w § 3 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia w sprawie DMD. W teczkach poszczególnych spraw znajdowały się dokumenty potwierdzające realizację ww. usług.

(akta kontroli str. 278-459, 485)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Domu nie wyodrębniono, co najmniej jednego dodatkowego pomieszczenia do przyrządzania i spożywania drobnych posiłków dla mieszanek, czym nie spełniono standardu usług w zakresie potrzeb bytowych wymaganego w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. e rozporządzenia w sprawie DMD. (akta kontroli str. 71-99, 278-459) Kierownik wyjaśnił: (...) *aby można było zapewnić mieszkankom dodatkowe pomieszczenia do przyrządzania i spożywania drobnych posiłków, wymaganego*

§ 3 ust. 1 pkt 2 lit. e rozporządzenia w sprawie DMD, należy posiadać dodatkowe pomieszczenia o odpowiednim standardzie, zaopatrzone w sprawne instalacje: wentylacyjną, wodną, kanalizacyjną, elektryczną i wyposażenie tych pomieszczeń. Spełnienie tych standardów wymaga dość kosztownej inwestycji środków pieniężnych, które w danym momencie byliśmy zmuszeni przekierować na remont łazienek, których stan techniczny oraz liczne awarie, wymusił zmianę priorytetów. Pamiętając o wymogach rozporządzenia mamy w planach stworzenie takich pomieszczeń w momencie posiadania odpowiednich środków finansowych. W danej chwili rolę zastępczą tych pomieszczeń pełni główne pomieszczenie kuchenne, które jest dostępne dla wszystkich mieszkańek od godziny 7.00 do 21.00. A w przypadkach szczególnych o dowolnej porze.

(akta kontroli str. 479-484)

2. Kierownik Domu nie posiadał specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej, wymaganej zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy ops, dla osób kierujących jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 71-99, 278-459)

Kierownik wyjaśnił, że od roku 2014 wymagano od prowadzących ośrodki w MONAR – MARKOT wyższego wykształcenia i dla tego podjąłem studia wyższe zakończone licencjatem w roku 2018. W roku 2017 na wiosnę zaczęto wymagać od prowadzących ośrodki w MONAR – MARKOT specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej. Jesienią 2017 r. ruszyła rekrutacja na projekt „Specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej”, realizowany przez Wyższą Szkołę Pedagogiczną im. Janusza Korczaka w Warszawie, na który się zapisałem. Projekt zakładał realizację szkolenia w trzech miastach: Wrocław, Olsztyn i Szczecin. Realizacja projektu ruszyła na wiosnę 2018 r. tylko w dwóch miastach. Ze względu na brak chętnych w Szczecinie projekt ruszył dopiero 19 października 2019 r., na który uczęszczam. Projekt zgodnie z harmonogramem szkolenia ma zakończyć się egzaminem w dniach 20 – 21.06.2020 r. Mam zamiar zdobyć te kwalifikacje. (akta kontroli str. 111-120)

3. W okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2018 r. tj. w okresie realizacji zadania publicznego zleconego przez Powiat, w DMD nie zatrudniano pracownika socjalnego. Ponadto nie zatrudniano w całym okresie realizacji zadania publicznego w 2018 r. pedagoga i terapeuty. Nie zatrudnienie pracownika socjalnego, pedagoga i terapeuty było niezgodne z zapisami oferty realizacji zadania publicznego złożonej przez Stowarzyszenie w dniu 8 lutego 2018 r.

(akta kontroli str. 71-99, 278-459, 485)

Kierownik wyjaśnił, że Starostwo zakontraktowało odpowiednią umową zabezpieczenie w DMD dla 14 mieszkańek. W roku 2018 wartość sumaryczna zabezpieczonych 14 miejsc wyniosła 350 000,00 zł. W sumie otrzymaliśmy zwrot kosztów w wysokości 283 825,18 zł – tylko faktycznie za te miejsca, które były wykorzystane przez Starostwo. Ta znaczna różnica uniemożliwiła nam zatrudnienie w całym okresie realizacji zadania publicznego w 2018 r. pedagoga i terapeuty. Staraliśmy się jednak w miarę możliwości kierować nasze podopieczne do różnego rodzaju poradni np. zdrowia psychicznego. Był to początkowy okres funkcjonowania naszego domu, jako ośrodka wsparcia i brak doświadczeń w planowaniu kosztów i przychodów w składanej ofercie spowodował także tę rozbieżność.

Główną przyczyną niezatrudnienia pracownika socjalnego w wystarczającym wymiarze godzin były niewystarczające w tym okresie posiadane przychody. Podczas poszukiwań nie znaleźliśmy chętnych do współpracy na zasadach dla nas możliwych do spełnienia. Nasz pracownik, obecnie zatrudniony na pełnym

etacie w charakterze prawnika, psychologa i opiekuna, podjął 11 października 2019 r. dwuletnie studia magisterskie dające kwalifikacje pracownika socjalnego.
(akta kontroli str. 111-120, 479-484)

OCENA CZĄSTKOWA

Dom realizował działania mające na celu zapewnienie standardów podstawowych usług w zakresie opiekuńczo-wspomagającym i interwencyjnym. Dom nie spełniał jednego ze standardów w zakresie bytowym tj. nie posiadał dodatkowego pomieszczenia do przyrządzania i spożywania drobnych posiłków, wymaganych w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. e rozporządzenia w sprawie DMD. Osoba kierująca DMD posiadała wymagane doświadczenie zawodowe, ale nie posiadała kwalifikacji zawodowych wymaganych art. 122 ust. 1 ustawy ops. W trakcie kontroli Kierownik i jeden z pracowników podjęli studia w celu uzupełnienia brakujących kwalifikacji. Pozostała kadra pracownicza posiadała doświadczenie i kwalifikacje zawodowe odpowiednie do zakresu przydzielonych obowiązków. W 2018 r. tj. w okresie realizacji zadania publicznego zleconego przez Powiat, w DMD nie zatrudniano pracownika socjalnego, pedagoga i terapeuty, co było niezgodne z ofertą Stowarzyszenia.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

3. Skuteczność wsparcia świadczonego w miejscu schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

3.1. W okresie od 1 marca 2018 do 31 sierpnia 2019 pobyt w Domu zakończyło ogółem 65 osób, w tym w ocenie pracowników DMD - sześć przedwcześnie. Spośród tych osób: 9 przebywało poniżej 30 dni, 25 – od 31 do 181 dni, 18 – od 182 do 365 dni, a 13 – powyżej 365 dni. Spośród 77 osób, które zamieszkały w ośrodku w latach objętych kontrolą, 41 osób zamieszkiwało nadal w DMD wg stanu na dzień 31 sierpnia 2019 r.
(akta kontroli str. 100-110, 460-465)

Analiza dokumentacji 14 mieszkank Domu wykazała, że:

- dla wszystkich mieszanek DMD nie opracowano programu usamodzielnienia wymaganych przepisami § 3 ust. 2 pkt 6 i 7 rozporządzenia w sprawie DMD i ofertami realizacji zadania, w związku z czym brak było możliwości weryfikacji skuteczności działań. Dziewięć osób posiadało opracowane inne dokumenty, w których dokonywano analizy sytuacji rodzinnej oraz określono cele i wytyczne do pracy; pięć osób z badanej próby nie posiadało opracowanej żadnej dokumentacji, w której zaplanowane i analizowane byłyby działania w celu wyjścia z sytuacji kryzysowej;
- prowadzone były przez pracowników Domu działania wspierające usamodzielnienie się mieszanek na różnych płaszczyznach: odbudowania więzi rodzinnych, pomocy w uregulowaniu spraw urzędowych (uzyskania różnych świadczeń, zapewnienia ubezpieczenia zdrowotnego, opieki prawnej, medycznej, w uzyskaniu pracy lub mieszkania), uzyskania kompetencji zawodowych (na kursach, szkoleniach), nabycia nowych kompetencji społecznych (prowadzenia domu, pielęgnacji i opieki nad dzieckiem), wyrabiania prawidłowych postaw (przeciwdziałanie agresji, bezradności, niskiej samoocenie, niedostosowaniu społecznemu) i nawyków (higienicznych, zdrowotnych);
- identyfikowano indywidualne potrzeby 9 z 14 mieszanek, co zapisano w dokumentacji pn. diagnoza rodziny, plan pracy z rodziną, plan pracy w celu wzmocnienia aktywności zawodowej, natomiast nie dokumentowano analizowania efektów działań prowadzonych wobec mieszanek;
- sześć osób przebywało w Domu powyżej jednego roku, którym Starosta przedłużył okres pobytu w Domu w związku z niepełnosprawnością intelektualną i brakiem wystarczających umiejętności do samodzielnej egzystencji (1) lub z powodu bezdomności, braku środków do życia i samotnego rodzicielstwa (5).

(akta kontroli str. 100-110, 278-459)

Kierownik wyjaśnił, że wszystkie mieszkancki DMD, dla których została stworzona dokumentacja dotycząca usamodzielniania, były objęte analizą realizacji działań przewidzianych w ww. dokumentach. Analiza realizacji działań przewidzianych dokumentacją dotyczącą usamodzielniania mieszkańek dokonywana była na podstawie obserwacji podopiecznych, w konsultacji z nimi na spotkaniach indywidualnych, jak również na spotkaniach pracowników DMD. Na zajęciach warsztatowych i społecznościach mieszkancki same dzieliły się swoimi postępami w tej kwestii. Tego typu analizy nie były do tej pory dokumentowane.

(akta kontroli str. 100-110)

3.2. Ze sprawozdań z realizacji zadania publicznego wynika, że Dom osiągał częściowo cele zakładane w ofertach. Cele realizacji zadania w ofertach określono poprzez wskazanie działań, zakładanych rezultatów, lecz nie określono wskaźników rezultatów oraz sposobu ich monitorowania²⁵. Ze sprawozdań za lata objęte kontrolą wynika, że Dom osiągnął częściowo zakładane w 2018 r. rezultaty i kontynuuje działania w celu ich osiągnięcia w 2019 r.

(akta kontroli str. 121-134, 143-156, 165-239, 485)

Kierownik wyjaśnił, że tok usamodzielniania się jest wieloetapowy i wielowarstwowy. Jednoznaczna, wymierna ocena tego procesu jest bardzo utrudniona. Cele, które można zrealizować niezwłocznie, mieszkancki wykonały - co było na bieżąco analizowane na spotkaniach z pracownikami DMD. Ze względu na fakt, że podopieczni DMD stanowią grupę osób o zróżnicowanych możliwościach intelektualnych, wśród których występują jednostki z deficytami intelektualnymi i psychicznymi, niemożliwe jest ustanowienie miarodajnego wskaźnika określającego stopień osiągnięcia założonych rezultatów w sposób ścisły. Umowa nie wskazywała sposobu monitorowania wyników - DMD badał i bada rezultaty za pomocą bieżącej obserwacji, analizy oraz usamodzielniania się podopiecznych. W 2018 roku prowadzący DMD osiągnął postulowane rezultaty częściowo. W 2019 roku rezultaty zostały osiągnięte w części - jesteśmy na etapie kontynuacji z uwagi na to, że umowa trwa do 31.12.2019 r.

(akta kontroli str. 100-110)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dla wszystkich 14 mieszkańek DMD (których badano dokumentację) nie opracowano w okresie 2018-2019 programów usamodzielnienia wymaganych przepisami § 3 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia w sprawie DMD oraz ofertami.

(akta kontroli str. 100-110, 278-459)

Kierownik wyjaśnił m.in., że (...) odpowiednią dokumentację postaramy się wprowadzić dla wszystkich podopiecznych, po ustaleniu odpowiednich wzorców, do 15.12.2019 r.

(akta kontroli str. 111-120)

OCENA CZĄSTKOWA

W DMD udzielano schronienia oraz wsparcia osobom kwalifikującym się do otrzymania takiej pomocy. Jednakże w całym okresie objętym kontrolą nie opracowywano programów usamodzielniania mieszkańek, wbrew obowiązki określone w § 3 ust. 2 pkt. 6 rozporządzenia w sprawie DMD oraz w ofertach na realizację zadania publicznego.

Ze sprawozdań z realizacji zadania wynikało, że częściowo osiągnięto zakładane cele i rezultaty. Skutecznie wspierano mieszkancki w rozwiązywaniu problemów życiowych, nabyciu kompetencji i umiejętności, których skutkiem było opuszczenie ośrodka i usamodzielnienie.

²⁵ Brak dokumentacji w tym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

1. Założenie i prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy Prawo budowlane.
2. Przeprowadzanie kontroli okresowych (jednorocznych i pięcioletnich), o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt. 1 lit. a i pkt. 2 ustawy Prawo budowlane.
3. Opracowywanie programów usamodzielnienia wszystkim matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży, które uzyskały schronienie w DMD.
4. Zamieszczenie informacji o współfinansowaniu Domu z środków publicznych otrzymanych z Powiatu na stronie internetowej DMD.
5. Zapewnienie, co najmniej jednego dodatkowego pomieszczenia do przyrządzania i spożywania drobnych posiłków w Domu.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 10 grudnia 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler NIK
Leszek Smykowski
Specjalista kontroli państwowej

Dyrektor